

حقوق بین الملل کیفری

نظریه و رویه

مجموعه مقالات بزرگداشت محمد شریف بسیونی

«چاپ دوم»

ویراستاران

لیلا نادیا سادات مایکل اسکارف

ویراستار ترجمه

دکتر سیدقاسم زمانی

استاد دانشگاه علامه طباطبائی

به کوشش

دکتر عبدالله عابدینی

عضو هیأت علمی پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی

(سمت)

پژوهشکده حقوق

تهران - ۱۴۰۱

فهرست مطالب

اشاره

مقدمه

به دنبال هدف در آسمان

فصل اول: نگاهی دقیق به نظریه قوام نیافته حقوق بین الملل کیفری

فصل دوم: چشم اندازی نوین بر حقوق بین الملل کیفری: پاسخگویی به مثابه یک

فراحق

۱- شاخص‌هایی از فلسفه حقوقی عام

۲- پاسخگویی به مثابه مسئله اجرای عدالت پس از جنگ

۳- ارزیابی انتقادی نظریه التقاطی بسیونی

فصل سوم: سیاست‌زدایی از مسئولیت کیفری فردی

۱- میراث شریف بسیونی: سیاست‌زدایی از مسئولیت کیفری فردی

میراث بسیونی به‌عنوان یک پژوهشگر

دیدگاه نظری وی در خصوص حقوق کیفری بین‌المللی

تأیید محدودیت‌های عملی

نقد صریح او در خصوص سیاست عملی مفرط

میراث وی به‌عنوان یک مقام عالی رتبه بین‌المللی

۲- سیاست‌زدگی و سیاست‌زدایی: چارچوبی تحلیلی مبتنی بر رویه ایالات متحده

سیاست‌زدگی و نظریه کارکردگرایی

الگوها و طبقه‌بندی‌های سیاست‌زدگی

طرح مسائل سیاسی خارج از اختیارات سازمان

برخورد گزینشی در زمینه حقوق بشر

عدم توجه به فرآیند مقتضی

ابعاد مثبت و منفی سیاست‌زدگی

سیاست‌زدگی به‌عنوان یک پدیده حقوقی

سیاست‌زدگی به‌عنوان یک پدیده سیاسی

۳- تحلیل قانون‌مندی

حدود قانون‌مندی

عدم تقارن در فرآیند قانون‌مندی

تحلیل قانون‌مندی متمایز از تحلیل سیاست‌زدگی

۴- سیاست‌زدگی و اصول حقوق کیفری بین‌المللی

بسط مفهوم سیاست‌زدگی از حوزه فنی به حقوق کیفری بین‌المللی:

قانون‌مندی، سیاست‌زدگی و دیوان کیفری بین‌المللی: مطابقت اصل و عمل

ضرورت صراحت

ضرورت احتیاط

اصول بی‌طرفی به‌عنوان مبنا

ماهیت و کیفیت اصول مربوطه و سایر عوامل مرتبط

قانون‌مندی، سیاست‌زدگی و دیوان کیفری بین‌المللی

تأسیس دیوان کیفری بین‌المللی به مثابه نوعی سیاست‌زدگی

۵- ملاحظات و نتایج

فصل چهارم: صلاحیت جهانی؛ یک استراتژی واقع‌بینانه از دیدگاه یک فیلسوف

۱- ارزیابی رویه دولت

قضایای مبتنی بر مبانی صلاحیت چندگانه

اهمیت پیش شرط اعمال اصل صلاحیت جهانی توسط کشورها

۲- یک آرمانگرایی استراتژیک

چشم‌انداز بسیونی: نظم و همبستگی انسانی

پیش‌برد قانون

فصل پنجم: مقابله با تروریسم، شکنجه و سایر جرایم بی‌رحمانه: با تأکیدی بر اخلاق،

حقوق و تاریخ

نگاهی به تاریخ: قدرت، جنگ، مجازات و مکافات

حقوق سنتی جنگ عادلانه: حقوق بر جنگ و حقوق در جنگ

تغییرات مثبت تاریخ

خشونت انتقامی

تضییع حق در قرون وسطی؛ وحشت در فرانسه در قرن هفدهم و انقلاب فرانسه؛
حکومت قانون به عنوان قدرت
اوایل دوره «عصر جدید»

تروریسم، جنایت جنگی، جنایت علیه بشریت و جنگ تمام عیار
ترس، خشم و تبدیل شدن به آن چه که بتواند تنفر کسی را برانگیزد
تنبیه متقابل به عنوان بخشی از رابطه همزیستی میان دشمنان: منطق دوزخی
خود محوری، توجیه خود و در خدمت خود بودن در «دفاع از خود»
مقایسه جزئی

آمریکا و شکنجه

برخی از وکلای شجاع اعمال دولت را به چالش کشیده‌اند

مقامات نظامی و مقامات کنگره- رفتارهای امنیتی

نتیجه‌گیری

فصل ششم: هراساندن تروریست‌ها؛ رساله‌ای در مورد روا بودن شکنجه

۱- استدلال به نفع شکنجه

تعریف شکنجه

ممنوعیت شکنجه

۲- منع شکنجه

۳- فرضیه بمب ساعتی

۴- «برون منبعی کردن» شکنجه

فصل هفتم: بازداشت‌های مخفیانه، استرداد‌های سری و ناپدید‌های اجباری در زمان

«جنگ» با تروریسم دولت بوش

۱- تعاریف ناپدید‌های اجباری در تخطی از حقوق بین‌الملل

۲- ممنوعیت بازداشت‌های سری در حقوق بین‌الملل

فصل هشتم: شریف بسپونی و کمیسیون ۷۸۰؛ دروازه‌ای به عصر مسئولیت

۱- داستان کمیسیون ۷۸۰

۲- کمیسیون ۷۸۰ و افول بی‌کیفری

فصل نهم: خشونت جنسی به‌عنوان نسل‌کشی؛ اهمیت نقش کمیسیون بسیونی در توسعه اخیر حقوق بین‌الملل کیفری

۱- نقش گزارش نهایی کمیسیون بسیونی در ایجاد دیوان بین‌المللی کیفری برای یوگسلاوی سابق توسط شورای امنیت سازمان ملل متحد

تأسیس کمیسیون کارشناسان و تعریف وظایف آن
کمیسیون کارشناسان به‌عنوان یکی از مبانی اتخاذ تصمیم برای ایجاد دیوان بین‌المللی کیفری یوگسلاوی

۲- نقش گزارش نهایی کمیسیون بسیونی در تحول تعریف تجاوز و خشونت جنسی در حقوق بین‌الملل کیفری

نتیجه‌گیری‌های کمیسیون کارشناسان در مورد تجاوز و خشونت جنسی
تعریف جرم‌های تجاوز و تعرض جنسی در حقوق بین‌الملل
رویه قضایی دیوان‌های بین‌المللی کیفری در خصوص تجاوز به‌عنوان یک عمل نسل‌کشی

فصل دهم: دیوان بین‌المللی کیفری و تحول حقوق بین‌الملل

فصل یازدهم: دیوان بین‌المللی کیفری و کنگو:

از تئوری تا واقعیت

فصل دوازدهم: طرح دولتی یا عنصر سیاسی در جنایات علیه بشریت
فصل سیزدهم: «تنها عدالت از قلم افتاده است»: شریف بسیونی، صدام حسین و

تلاش برای یافتن بی‌طرفی در حقوق بین‌الملل کیفری

۱- نشانه‌های تأسف بار نقصان بی‌طرفی

۲- نقصان بی‌طرفی و دیوان عالی جزایی عراق

۳- شریف بسیونی و تلاش برای بی‌طرفی در عدالت کیفری بین‌المللی

فصل چهاردهم: به‌کارگیری قواعد حقوق بین‌الملل بشر جهت حمایت هرچه بهتر از قربانیان قاچاق انسان؛ ممنوعیت‌های موجود در خصوص بردگی، بندگی، کار اجباری و بیگاری

۱ - مفهوم قاچاق انسان و جایگاه آن در حقوق بین‌الملل بشر.

۲- ممنوعیت بردگی و بندگی

اسناد بین‌المللی مربوط به بردگی و بندگی
جایگاه حقوقی ممنوعیت حاکم بر بردگی و تجارت برده چیست؟ آیا قاچاق انسان را
می‌توان به این ممنوعیت تعمیم داد؟
نتیجه‌گیری: قاچاق انسان به‌عنوان مصداقی از بردگی
ممنوعیت مربوط به کار اجباری و بیگاری
اسناد بین‌المللی و منطقه‌ای مربوط به کار اجباری و بیگاری
تمایز میان بردگی و کار اجباری
رابطه میان قاچاق انسان، کار اجباری و بیگاری
نتیجه‌گیری: قاچاق انسان مصداق نقض حقوق بین‌الملل بشر

فصل پانزدهم: شریف بسیونی، کمیته بین‌المللی صلیب‌سرخ و حقوق بین‌الملل بشردوستانه

۱- حقوق بین‌الملل بشردوستانه: بازتاب و توسعه آن

۲- کار در عرصه نبرد

۳- انتشار حقوق بین‌الملل بشردوستانه

The Theory and Practice of International Criminal Law

Essays in Honor of M. Cherif Bassiouni

Second Edition

Edited by

**Leila Nadya Sadat
Michael P. Scharf**

Persian Translation's Editor

Seyed Ghasem Zamani (Ph.D.)

Professor of International Law
Allameh Tabataba'i University

Coordinator

Abdollah Abedini (Ph.D.)

Faculty Member
Institution for Research and Development
in the Humanities (SAMT)

S.D.I.L.
The SD Institute of Law
Research & Study
Tehran-2022